നിരാകരണ പത്രം

പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്താടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാര കക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

ഹരിയാന സംസ്ഥാനം

v.

ഹർണാം സിംഗ് **(**മരണപ്പെട്ടു**)** നിയമപ്രതിനിധികൾ മുഖേനയും മറ്റുള്ളവരും**.**

(2008-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നം**.6825)**

2021 നവംബർ **25**

[ജസ്റ്റിസ് എൽ**.** നാഗേശ്വര റാവു**,** ജസ്റ്റിസ് അനിരുദ്ധ ബോസ്**]**

1925-ലെ പിന്തുടർച്ചാവകാശ നിയമം*: 63*-ാം വകുപ്പ് - പ്രത്യേകാവകാശമില്ലാത്ത വിൽപത്രം എഴുതുന്നു - *63*-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം വിൽപത്രം തെളിയിക്കുക- വിധി*: 63*-ാം വകുപ്പിലെ വ്യവസ്ഥകൾ യാന്ത്രികമായി പാലിച്ചതുകൊണ്ട് മാത്രം നിയമപരമായ ആവശ്യകതകൾ നിറവേറ്റാൻ കഴിയില്ല- ഈ വകുപ്പിന്റെ ആവശ്യകതകൾ പാലിച്ചുവെന്ന് തെളിയിക്കുന്ന സാക്ഷിമൊഴികൾ വിശ്വസനീയമായിരിക്കണം- ഈ കേസിൽ, വിൽപത്രം എഴുതിയ ആളും രണ്ട് സാക്ഷികളും യഥാർത്ഥ ഹർജിക്കാരനെ പിന്തുണച്ച് മൊഴി നൽകിയിരുന്നു. എന്നാൽ, വിചാരണക്കോടതിയും ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതിയും ഇവരുടെ മൊഴി വിശ്വസനീയമല്ലെന്ന് കണ്ടെത്തി- വിൽപത്രം എഴുതിയ ആളുടെ വിരലടയാളം പൊരുത്തപ്പെട്ടില്ല. സാക്ഷികൾ വിൽപത്രം എഴുതിയ സ്ഥലത്തെക്കുറിച്ച് നൽകിയ മൊഴികളിൽ വൈരുധ്യങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു- വസ്തുതകൾ കണ്ടെത്തുന്ന കോടതികൾ ഈ മൊഴികൾ വിശ്വസനീയമാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയില്ല- അതിനാൽ, *63*-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടു എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമപരമായ ഒരു ചോദ്യം ഹൈക്കോടതി രൂപീകരിച്ചത് തെറ്റാണ്- വാസ്തവത്തിൽ, വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്ന് വസ്തുതകൾ കണ്ടെത്തുന്ന രണ്ട് കോടതികളും

കണ്ടെത്തിയിരുന്നു- ഹൈക്കോടതി ഒരു വസ്തുതാപരമായ ചോദ്യത്തെ മാത്രം ആശ്രയിച്ച് നിയമപരമായ ചോദ്യം രൂപീകരിക്കുകയായിരുന്നു- സി.പി.സി.യുടെ *100*-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അപ്പീൽ കേൾക്കുമ്പോൾ ഇത്തരം വിശദമായ വസ്തുതാപരമായ അന്വേഷണം അനുവദനീയമല്ല- അതിനാൽ, വിചാരണക്കോടതിയുടെയും ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതിയുടെയും വിധിന്യായത്തിൽ ഒരു അപാകതയും ഇല്ല-ഹൈക്കോടതിയുടെ വിധി റദ്ദാക്കുന്നു.

അപ്പീൽ അനുവദിച്ചുകൊണ്ട് സുപ്രീം കോടതി ഇനിപ്പറയുന്നത് വിധിച്ചു

വിധി: **1.1** **63**-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടു എന്നതായിരുന്നു ഹൈക്കോടതിയുടെ അഭിപ്രായം. ഈ നിഗമനത്തിലെത്തുന്നതിനായി ഹൈക്കോടതി വളരെ ആഴത്തിലുള്ള ഒരു വസ്തുതാപരമായ അന്വേഷണം നടത്തി. അപ്പീൽ ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായത്തിൽ നിന്ന് മനസ്സിലാകുന്നത്, നിയമപരമായ ചോദ്യം രൂപീകരിച്ചത് ഒരു വസ്തുതാപരമായ ചോദ്യത്തെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചാണ്. മാത്രമല്ല, അപ്പീൽ അംഗീകരിച്ചത് **63**-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടു എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നു. വിൽപത്രം എഴുതിയ ആളും രണ്ട് സാക്ഷികളും യഥാർത്ഥ ഹർജിക്കാരനെ പിന്തുണച്ച് മൊഴി നൽകിയിരുന്നു. എന്നാൽ വിചാരണക്കോടതിയും ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതിയും ഇവരുടെ മൊഴി വിശ്വസനീയമല്ലെന്ന് കണ്ടെത്തിയിരുന്നു. വിൽപത്രം എഴുതിയ ആളുടെ വിരലടയാളം പൊരുത്തപ്പെട്ടില്ല. വിൽപത്രം എഴുതിയ സ്ഥലത്തെക്കുറിച്ച് സാക്ഷികൾ നൽകിയ മൊഴികളിൽ വൈരുധ്യങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. **63**-ാം വകുപ്പിലെ ആവശ്യകതകൾ അതിലെ വ്യവസ്ഥകൾ യാന്ത്രികമായി പാലിച്ചതുകൊണ്ട് മാത്രം നിറവേറ്റാൻ കഴിയില്ല. ഈ വകുപ്പിന്റെ ആവശ്യകതകൾ പാലിച്ചുവെന്ന് തെളിയിക്കുന്ന സാക്ഷിമൊഴികൾ വിശ്വസനീയമായിരിക്കണം. വസ്തുതകൾ

കണ്ടെത്തുന്ന കോടതികൾ ഈ മൊഴികൾ വിശ്വസനീയമാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയില്ല. [7-ആം ഖണ്ഡിക] [525-എഫ്- എച്ച് ; 526-എ- ബി]

1.2 63-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടു എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമപരമായ ചോദ്യം രൂപീകരിച്ചതിൽ ഹൈക്കോടതിക്ക് പിഴവ് സംഭവിച്ചു. വാസ്തവത്തിൽ, വിചാരണക്കോടതിയും ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതിയും ഉൾപ്പെടെ വസ്തുതകൾ കണ്ടെത്തുന്ന രണ്ട് കോടതികളും വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്ന് കണ്ടെത്തിയിരുന്നു. സാക്ഷികളുടെ മൊഴികൾ വിശ്വസനീയമല്ലെന്ന് കണ്ടെത്തിയതുകൊണ്ട് അവരുടെ മൊഴികൾ കോടതി തള്ളിക്കളഞ്ഞു. എന്നാൽ, ഹൈക്കോടതി സ്വന്തം നിഗമനത്തിലെത്തുന്നതിനായി വിശദമായ ഒരു വസ്തുതാപരമായ അന്വേഷണം നടത്തി. സി.പി.സി.യുടെ 100-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അപ്പീൽ കേൾക്കുമ്പോൾ ഇത്തരം അന്വേഷണങ്ങൾ അനുവദനീയമല്ല. വിചാരണക്കോടതിയുടെയും ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതിയുടെയും വിധിയിൽ ഹൈക്കോടതി ഇടപെടാൻ പാടില്ലായിരുന്നു. ആദ്യ രണ്ട് കോടതികളുടെ വിധിയിൽ അപാകതകളൊന്നും ഇല്ല. [7, 8 എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ] [526-ജി- എച്ച്; 527-എ- ബി]

1.3 ഹരിയാന സർക്കാരും നിയമപരമായ അവകാശികളായ 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികളും തമ്മിലുള്ള തർക്കം ഈ അപ്പീലിൽ പരിഹരിക്കാൻ സാധിക്കില്ല. കാരണം, ആ തർക്കം തീർപ്പാക്കാൻ പുതിയ തെളിവുകൾ ഹാജരാക്കേണ്ടി വരും. ഇത്, ഈ അപ്പീലിന് കാരണമായ കേസിൽ മുൻപ് ചർച്ച ചെയ്യാത്ത ഒരു പുതിയ തർക്കത്തിലേക്ക് നയിക്കും. 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾക്ക് വിചാരണയുടെ ഘട്ടത്തിൽ നോട്ടീസോ സമൻസോ ലഭിച്ചിരുന്നോ എന്നതിന് വ്യക്തമായ തെളിവുകളില്ല. അന്തരിച്ച വിൽപത്രം എഴുതിയ ആളുടെ നിയമപരമായ പ്രതിനിധികളാണെന്ന്

അവകാശപ്പെടുന്ന വ്യക്തികൾക്ക്, സർക്കാർ അവകാശപ്പെടുന്ന 'എസ്ചീറ്റ്' **(escheat)** എന്ന തത്വത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ അവസരമുണ്ട്. **[9–ആം ഖണ്ഡിക] [527–ഡി– ഇ]**

സിവിൽ അപ്പീൽ അധികാരികത: 2008-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നം.6825.

പഞ്ചാബ് ആൻഡ് ഹരിയാന ഹൈക്കോടതി 2008 മെയ് 5-ന് 1982-ലെ ആർ.എസ്.എ നം.1820-ൽ പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും നിന്നുമുള്ള അപ്പീലാണിത്.

അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി ഡോ. മോണിക്ക ഗ്രൈസെൻ (അഭിഭാഷക)

എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി അഭയ കെ. ബെഹ്റ (സീനിയർ അഡ്വ.), സൗരഭ് തിവാരി, അശോക് കെ. മഹാജൻ, ജെ.പി. സിംഗ്, അമിത് സാഹ്നി, ബാനോ ദേസ്വാൾ, മിസ്. രീമ ചൗഹാൻ, ആർ.സി. കൗശിക് എന്നിവർ (അഭിഭാഷകർ).

കോടതിയുടെ വിധിന്യായം പ്രസ്താവിച്ചത്.

ജസ്റ്റിസ് അനിരുദ്ധ ബോസ്.

1. പഞ്ചാബ് ആൻഡ് ഹരിയാന ഹൈക്കോടതി 2008 മെയ് 5-ന് പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായത്തിന്റെ നിയമസാധുതയെ ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഹരിയാന സംസ്ഥാനമാണ് ഞങ്ങളുടെ മുന്നിൽ അപ്പീൽവാദിയായി എത്തിയിരിക്കുന്നത്. ഈ അപവദിത വിധിന്യായം വഴി ഹൈക്കോടതി, കുരുക്ഷേത്ര ജില്ലയിലെ 52 കനാൽ 3 മർല സ്ഥല ഹർനം സിംഗിന് (മരണപ്പെട്ടു) നൽകിക്കൊണ്ട് കിഷൻ സിംഗ് എഴുതിയ ഒരു വിൽപത്രത്തിന്റെ കൃത്യതയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിചാരണക്കോടതിയുടെയും ഒന്നാം അപ്പീൽ കോടതിയുടെയും ഒരേ പോലുള്ള വിധി റദ്ദാക്കി. ഹർനം സിംഗിന്റെ നിയമപരമായ അവകാശിയായ നസീബ് സിംഗ് സമർപ്പിച്ച എതിർ സത്യവാങ്മൂലത്തിൽ വിൽപത്രത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ്

പരിഭാഷയുണ്ട്. എന്നാൽ, ഈ വിൽപത്രത്തിൽ ഭൂമിയുടെ വിസ്തീർണ്ണമോ വിവരണമോ കൃത്യമായി നൽകിയിട്ടില്ല. "എന്റെ സ്വയാർജ്ജിതമായതും പട്ടി ദോഗ്രാൻ കൈത്തലിലുള്ളതുമായ എല്ലാ സ്ഥാവര-ജംഗമ സ്വത്തുക്കളും" എന്നാണ് വിൽപത്രത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.

2. 1975 ജനുവരി 15-ന് കിഷൻ സിംഗ് മരണപ്പെട്ടതിന് ശേഷം ഭൂമിയുടെ മ്യൂട്ടേഷനെ ചൊല്ലി തർക്കമുണ്ടായി. യഥാർത്ഥ ഹർജിക്കാരനായ ഹർനം സിംഗ് (മരണപ്പെട്ടു), 1974 ഡിസംബർ 10-ന് കിഷൻ സിംഗ് എഴുതിയ വിൽപത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തർക്കത്തിലുള്ള ഭൂമിക്ക് മേൽ അവകാശം ഉന്നയിച്ചു. താൻ ആ വിൽപത്രത്തിലെ അവകാശിയാണെന്നും അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. ഹർനം സിംഗ്, കിഷൻ സിംഗിന്റെ രക്തബന്ധത്തിലുള്ള ആളായിരുന്നില്ല എന്നത് സമ്മതിക്കപ്പെട്ട കാര്യമാണ്. വിചാരണക്കോടതിയിലെ തെളിവുകൾ പ്രകാരം, ഹർനം സിംഗ് കിഷൻ സിംഗിന്റെ ഭൂമി പാട്ടത്തിനെടുത്ത് കൃഷി ചെയ്യുകയായിരുന്നു. വിൽപത്രത്തിന്റെ സാധുത ഹരിയാന സർക്കാർ ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. വിൽപത്രത്തിൽ, ഹർനം സിംഗ് കിഷൻ സിംഗിനെ പരിപാലിച്ചിരുന്നു എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ആദ്യ അധികാരി, ആ വിൽപത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഹർനം സിംഗിന് അനുകൂലമായി ഭൂമിയുടെ മ്യൂട്ടേഷൻ രേഖപ്പെടുത്തി. എന്നാൽ, അസിസ്റ്റന്റ് കളക്ടർ വിൽപത്രത്തിന്റെ സാധുത അംഗീകരിക്കാത്തതുകൊണ്ട് മ്യൂട്ടേഷൻ ആവശ്യം നിരസിച്ചു. 'എസ്ചീറ്റ്' (escheat) എന്ന നിയമം പ്രകാരം ഭൂമി സംസ്ഥാനത്തിന് അനുകൂലമായി മ്യൂട്ടേറ്റ് ചെയ്തു. ഇതിനെത്തുടർന്ന്, 1978 മെയ് 29-ന് ഹർനം സിംഗ് താഴെ പറയുന്ന ആശ്വാസങ്ങൾ തേടിക്കൊണ്ട് കോടതിയിൽ കേസ് സമർപ്പിച്ചു:

"അതുകൊണ്ട്, ഹരിയാന സംസ്ഥാനത്തിന് അനുകൂലമായി നടന്ന മ്യൂട്ടേഷൻ തെറ്റാണെന്നും അതിലൂടെ സംസ്ഥാനത്തിന് യാതൊരു അവകാശവും

ലഭിക്കുന്നില്ലെന്നും, ഹർജിയിലെ ഒന്നാം ഖണ്ഡികയിലും 1972-73 വർഷത്തെ ജമാബന്ദി പകർപ്പിലും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുപോലെ കേസിനാസ്പദമായ വസ്തുവിന്റെ ഉടമസ്ഥനും കൈവശക്കാരനും ഹർജിക്കാരനാണെന്നും പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന ഒരു വിധി പുറപ്പെടുവിക്കണം. കൂടാതെ, എതിർകക്ഷികളെ കേസിനാസ്പദമായ വസ്തു ലേലം ചെയ്യുന്നതിൽ നിന്നോ കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നതിൽ നിന്നോ ശാശ്വതമായി തടഞ്ഞുകൊണ്ട് ഹർജിക്കാരന് അനുകൂലമായും പ്രതിക്ക് എതിരായും ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കണം. കേസിന്റെ ചിലവുകളും അനുവദിക്കണം. ഹർജിക്കാരന് അർഹതയുണ്ടെന്ന് കരുതുന്ന മറ്റെന്തെങ്കിലും ആശ്വാസങ്ങളും നൽകണം."

(പേപ്പർബുക്കിൽ അനുബന്ധമായി ചേർത്ത അന്യായത്തിന്റെ പകർപ്പിൽ നിന്ന് അതേ പടി പകർത്തിയത്**)**

3. കേസിൽ ദിവാൻ സിംഗ് (പിന്നീട് മരണപ്പെട്ടു), സോഹൻ സിംഗ് (പിന്നീട് മരണപ്പെട്ടു), കേഹർ സിംഗ് (പിന്നീട് മരണപ്പെട്ടു) എന്നിവരെ 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികളായി ചേർത്തിരുന്നു. ഇവർ കിഷൻ സിംഗിന്റെ അനന്തരവന്മാരാണെന്ന് കരുതുന്നു (അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതൃസഹോദരന്മാരുടെ മക്കൾ). പിന്തുടർച്ചാവകാശ നിയമങ്ങൾ അനുസരിച്ചാണ് ഇവരെ എതിർകക്ഷികളാക്കിയത്. കിഷൻ സിംഗിന് ഭാര്യയോ മക്കളോ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. 2-ആം എതിർകക്ഷിയും മരണപ്പെട്ടെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിയമപരമായ പ്രതിനിധികളെ രേഖകളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഹർജിയുടെ കാരണങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്ന രേഖയിൽ എതിർകക്ഷികളായ 3-ഉം 4-ഉം മരണപ്പെട്ടതായി പറയുന്നു. അവരുടെ താൽപര്യങ്ങൾ ഈ അപ്പീലിൽ 2-ആം എതിർകക്ഷിയുടെ നിയമപരമായ പ്രതിനിധികളാണ് പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നത്.

4. കേസ് 1-ആം എതിർകക്ഷി (ഹരിയാന സംസ്ഥാനം) മാത്രമാണ് ചോദ്യം ചെയ്തത്. 1981 ഒക്ടോബർ 22-ന് വിചാരണക്കോടതി കേസ് തള്ളി. വിധിന്യായത്തിൽ താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തി:

"7(ഡി) വിൽപത്രം പെട്ടെന്ന് യാന്ത്രികമായി എഴുതിയ രീതി പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, വിൽപത്രത്തിൽ ഭൂമിയുടെ കൃഷിക്ഷേത്ര നമ്പർ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല. മാത്രമല്ല, മരിച്ച വ്യക്തിയുമായി അടുപ്പമുണ്ടെന്ന് അവകാശപ്പെടാൻ കഴിയുന്നവരല്ല ഇത് എഴുതുകയും സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തത്. സാക്ഷികൾക്ക് മരിച്ച വ്യക്തിയുമായി ബന്ധമോ അടുപ്പമോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നും അവരുടെ സ്വന്തം മൊഴികളിൽ നിന്ന് മനസ്സിലാകുന്നു. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, മരിച്ച വ്യക്തി ഹർജിക്കാരന് അനുകൂലമായി വിൽപത്രം (എക്സിബിറ്റ് എ.1, അതിന്റെ പകർപ്പ് എക്സിബിറ്റ് പി.4 ആണ്) എഴുതി എന്ന് ഈ സാക്ഷികൾ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ എനിക്ക് അംഗീകരിക്കാൻ കഴിയില്ല. പി.ഡബ്ല്യു 1, 2, 3, 4 എന്നിവരുടെ മൊഴികൾ വിലയിരുത്തിയതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, മരിച്ച കിഷൻ സിംഗ് ഹർജിക്കാരന് അനുകൂലമായി ഒരു വിൽപത്രവും എഴുതിയിട്ടില്ലെന്ന് ഞാൻ കരുതുന്നു. അതനുസരിച്ച്, ഒന്നാം നം. വിഷയം ഹർജിക്കാരന് എതിരായും പ്രതിക്ക് അനുകൂലമായും വിധിക്കുന്നു."

(പേപ്പർബുക്കിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള വിധിന്യായത്തിന്റെ പകർപ്പിൽ നിന്ന് അതേപടി ഉദ്ധരിച്ചത്)

5. 1982 ജൂലൈ 20-ന് ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതി താഴെ പറയുന്ന നിരീക്ഷണങ്ങളോടെ മേൽപ്പറഞ്ഞ വിധിന്യായം ശരിവെച്ചു:

"14. സാക്ഷികളുടെ മൊഴികൾ പരസ്പരം പൊരുത്തപ്പെടുന്നതിനാൽ വിൽപത്രം സാധുവാണെന്ന് അവ തെളിയിക്കുന്നുവെന്ന് അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചു. ഈ കേസിൽ സാക്ഷികളുടെ മൊഴികൾ പൊരുത്തപ്പെടുന്നുണ്ടെങ്കിൽ പോലും, അവ വിശ്വസനീയമല്ലെന്നും വിൽപത്രം എഴുതിയത് തെളിയിക്കാൻ പര്യാപ്തമല്ലെന്നുമാണ് എന്റെ കാഴ്ചപ്പാട്. കാരണം, വിൽപത്രത്തിലെ വിരലടയാളം മരിച്ചയാളുടേതാണെന്ന് തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. വിൽപത്രം എഴുതിയത് ലൈസൻസുള്ള പെറ്റീഷൻ റൈറ്റർ ആയിരുന്നില്ല. വിൽപത്രം എഴുതിയ വ്യക്തി ആ ഗ്രാമത്തിലുള്ള ആളായിരുന്നില്ല. കൂടാതെ, വിൽപത്രത്തിലെ സാക്ഷികൾ മരിച്ച വ്യക്തിയുമായി പ്രത്യേക ബന്ധമില്ലാത്തവരാണ്. ഈ വസ്തുതകളെല്ലാം വിൽപത്രം സാധുവാണെന്ന് തെളിയിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ, ഒന്നാം നം.വിഷയത്തിലെ വിചാരണക്കോടതിയുടെ കണ്ടെത്തൽ ശരിവെക്കുകയും അത് സ്ഥിരീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു."

(പേപ്പർബുക്കിൽ അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുള്ള വിധിന്യായത്തിന്റെ പകർപ്പിൽ നിന്ന് അതേപടി ഉദ്ധരിച്ചത്)

6. ഹർനം സിംഗിന്റെ (മരണപ്പെട്ടു) രണ്ടാമത്തെ അപ്പീൽ പരിഗണിക്കുന്നതിനായി ഹൈക്കോടതി താഴെ പറയുന്ന നിയമപരമായ ചോദ്യം രൂപീകരിച്ചു:

"കിഷൻ സിംഗ് എഴുതിയെന്ന് ആരോപിക്കപ്പെടുന്ന വിൽപത്രം യഥാർത്ഥമാണോ? ഇന്ത്യൻ പിന്തുടർച്ചാവകാശ നിയമത്തിലെ 63-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടതാണെങ്കിലും, കീഴ്ക്കോടതികൾക്ക് അതിനെ വിശ്വസിക്കാതിരിക്കാൻ കഴിയുമോ?"

(പേപ്പർബുക്കിൽ അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുള്ള വിധിന്യായത്തിന്റെ പകർപ്പിൽ നിന്ന് അതേപടി ഉദ്ധരിച്ചത്)

വസ്തുതകൾ കണ്ടെത്തുന്ന കോടതികളിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമായ ഒരു കാഴ്ചപ്പാടാണ് ഹൈക്കോടതി സ്വീകരിച്ചത്. ഹൈക്കോടതിയുടെ നിരീക്ഷണങ്ങൾ:

"എതിർകക്ഷി സംസ്ഥാനത്തിനു വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ, വിൽപത്രം രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത രേഖയല്ലെന്ന് വാദിച്ചു. എന്നാൽ, വിൽപത്രം രജിസ്റ്റർ ചെയ്യണമെന്ന് നിയമത്തിൽ നിഷ്കർഷിക്കുന്നില്ലാത്തതുകൊണ്ട് ഈ വാദം അംഗീകരിക്കാൻ കഴിയില്ല. തീർച്ചയായും, ഒരു വിൽപത്രം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത് അതിന്റെ ആധികാരികത തെളിയിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു സാഹചര്യമാണ്. എന്നാൽ, രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടില്ല എന്ന കാരണം മാത്രംകൊണ്ട് വിൽപത്രം തെളിയിക്കാൻ സമർപ്പിച്ച മറ്റ് വിശ്വസനീയമായ തെളിവുകൾ തള്ളിക്കളയാൻ സാധിക്കില്ല. ഈ കേസിൽ, ഹർജിക്കാരന്റെ ഭാഗത്തുനിന്ന് ഹാജരായ സാക്ഷികൾക്ക്, വിൽപത്രം എഴുതുന്ന സമയത്ത് വിൽപത്രം എഴുതിയയാൾ നല്ല മാനസിക സ്ഥിരതയുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും, വിൽപത്രം കൃത്യമായി എഴുതിയിട്ടുണ്ടെന്നും തെളിയിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. രണ്ട് സ്വതന്ത്ര സാക്ഷികളും (അവരിൽ ഒരാൾ മുനിസിപ്പൽ കൗൺസിലറാണ്), വിൽപത്രം എഴുതിയ ആളും ഈ കാര്യങ്ങൾ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തി. വിൽപത്രം എഴുതുന്ന സമയത്ത് വിൽപത്രം എഴുതിയ ആൾക്ക് നല്ല മാനസിക സ്ഥിരത ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് എല്ലാ സാക്ഷികളും ഉറപ്പുനൽകുന്നു. സാക്ഷികളിൽ ആർക്കെങ്കിലും ഹർനം സിംഗുമായി ബന്ധമുണ്ടെന്ന് തെളിയിക്കുന്ന യാതൊരു രേഖയും ഹാജരാക്കിയിട്ടില്ല. അതിനാൽ, അവരുടെ മൊഴികൾ കള്ളമാണെന്ന് പറയാൻ സാധിക്കില്ല.

സംസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ മറ്റ് വാദങ്ങളൊന്നും ഉന്നയിച്ചില്ല.

തൽഫലമായി, ഈ അപ്പീൽ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു. കീഴ്ക്കോടതികളുടെ വിധിന്യായങ്ങളും ഉത്തരവുകളും റദ്ദാക്കുകയും, സംസ്ഥാനത്തിന് അനുകൂലമായി നടന്ന മ്യൂട്ടേഷൻ റദ്ദാക്കിക്കൊണ്ട് ഹർജിക്കാരന്റെ കേസ് അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഹർജിയിലെ ഒന്നാം ഖണ്ഡികയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കേസിനാസ്പദമായ വസ്തുവിന്റെ ഉടമസ്ഥനും കൈവശക്കാരനും ഹർജിക്കാരനാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. കേസിനാസ്പദമായ വസ്തു ലേലം ചെയ്യുന്നതിൽ നിന്നോ കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നതിൽ നിന്നോ പ്രതിയായ സംസ്ഥാനത്തെ തടയുന്നു.

(പേപ്പർബുക്കിൽ അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുള്ള വിധിന്യായത്തിന്റെ പകർപ്പിൽ നിന്ന് അതേപടി ഉദ്ധരിച്ചത്)

7. 1925-ലെ ഇന്ത്യൻ പിന്തുടർച്ചാവകാശ നിയമത്തിന്റെ 63-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടു എന്നതായിരുന്നു ഹൈക്കോടതിയുടെ അഭിപ്രായം. ഈ നിഗമനത്തിലെത്തുന്നതിനായി ഹൈക്കോടതി വളരെ ആഴത്തിലുള്ള ഒരു വസ്തുതാപരമായ അന്വേഷണം നടത്തി. അപ്പീൽ ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിയിൽ നിന്ന് മനസ്സിലാകുന്നത്, നിയമപരമായ ചോദ്യം രൂപീകരിച്ചത് ഒരു വസ്തുതാപരമായ ചോദ്യത്തെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചാണ്. മാത്രമല്ല, അപ്പീൽ അംഗീകരിച്ചത് 1925-ലെ ഇന്ത്യൻ പിന്തുടർച്ചാവകാശ നിയമത്തിന്റെ 63-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടു എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നു. വിൽപത്രം എഴുതിയ ആളും രണ്ട് സാക്ഷികളും യഥാർത്ഥ ഹർജിക്കാരനെ പിന്തുണച്ച് മൊഴി നൽകിയിരുന്നു. എന്നാൽ, വിചാരണക്കോടതിയും ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതിയും ഇവരുടെ മൊഴി വിശ്വസനീയമല്ലെന്ന്

കണ്ടെത്തി. കിഷൻ സിംഗിന്റെ വിരലടയാളം പൊരുത്തപ്പെട്ടില്ല. വിൽപത്രം എഴുതിയ സ്ഥലത്തെക്കുറിച്ച് സാക്ഷികൾ നൽകിയ മൊഴികളിൽ വൈരുധ്യങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. 63-ാം വകുപ്പിലെ വ്യവസ്ഥകൾ യാന്ത്രികമായി പാലിച്ചതുകൊണ്ട് മാത്രം നിയമപരമായ ആവശ്യകതകൾ നിറവേറ്റാൻ കഴിയില്ല. ഈ വകുപ്പിന്റെ ആവശ്യകതകൾ പാലിച്ചുവെന്ന് തെളിയിക്കുന്ന സാക്ഷിമൊഴികൾ വിശ്വസനീയമായിരിക്കണം. വസ്തുതകൾ കണ്ടെത്തുന്ന കോടതികൾ ഈ മൊഴികൾ വിശ്വസനീയമാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയില്ല. 1925-ലെ നിയമത്തിലെ 63-ാം വകുപ്പ് ഇപ്രകാരം പറയുന്നു:

> **"63.** പ്രത്യേകാവകാശമില്ലാത്ത വിൽപത്രങ്ങളുടെ നിർവഹണം. — ഏതൊരു വിൽപത്ര സ്രഷ്ടാവും, അത്തരം ആൾ ഒരു സൈനികനോ (സൈനിക നീക്കത്തിലോ യഥാർത്ഥ യുദ്ധത്തിലോ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർ), [അല്ലെങ്കിൽ അങ്ങനെ ജോലി ചെയ്യുന്നതോ യുദ്ധത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതോ ആയ ഒരു വൈമാനികനോ], അല്ലെങ്കിൽ കടലിലെ ഒരു നാവികനോ അല്ലാത്ത ഒരാൾ ആണെങ്കിൽ തന്റെ വിൽപത്രം താഴെ പറയുന്ന നിയമങ്ങൾ അനുസരിച്ച് നിർവഹിക്കണം:
>
> (a) വിൽപത്രം എഴുതിയ ആൾ അതിൽ ഒപ്പിടുകയോ വിരലടയാളം പതിക്കുകയോ ചെയ്യണം. അല്ലെങ്കിൽ അയാളുടെ സാന്നിധ്യത്തിലും നിർദ്ദേശപ്രകാരവും മറ്റൊരാൾക്ക് അതിൽ ഒപ്പിടാം.
>
> (b) വിൽപത്രം എഴുതിയ ആളുടെ ഒപ്പോ വിരലടയാളമോ, അല്ലെങ്കിൽ അയാൾക്ക് വേണ്ടി ഒപ്പിട്ട ആളുടെ ഒപ്പോ വിൽപത്രം പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്താനാണ് എന്ന് വ്യക്തമാകുന്ന രീതിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തണം.

(c) വിൽപത്രത്തിൽ രണ്ടോ അതിലധികമോ സാക്ഷികൾ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തണം. ഓരോ സാക്ഷിയും വിൽപത്രം എഴുതിയ ആൾ അതിൽ ഒപ്പിടുന്നതോ വിരലടയാളം പതിക്കുന്നതോ കണ്ടിരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ വിൽപത്രം എഴുതിയ ആളുടെ സാന്നിധ്യത്തിലും നിർദ്ദേശപ്രകാരവും മറ്റൊരാൾ ഒപ്പിടുന്നത് കണ്ടിരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ വിൽപത്രം എഴുതിയ ആൾ തന്റെ ഒപ്പോ വിരലടയാളമോ, മറ്റൊരാളുടെ ഒപ്പോ ആണെന്ന് വ്യക്തിപരമായി സമ്മതിക്കുന്നത് കേട്ടിരിക്കണം. ഓരോ സാക്ഷിയും വിൽപത്രം എഴുതിയ ആളുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ ഒപ്പിടണം. എന്നാൽ, എല്ലാ സാക്ഷികളും ഒരേ സമയം അവിടെ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തലിന് പ്രത്യേകമായ ഒരു രൂപവും ആവശ്യമില്ല."

അതിനാൽ, 1925-ലെ ഇന്ത്യൻ പിന്തുടർച്ചാവകാശ നിയമത്തിന്റെ 63-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടു എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമപരമായ ചോദ്യം രൂപീകരിച്ചതിൽ ഹൈക്കോടതിക്ക് പിഴവ് സംഭവിച്ചു. വാസ്തവത്തിൽ, വിൽപത്രം തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്ന് വസ്തുതകൾ കണ്ടെത്തുന്ന വിചാരണക്കോടതിയും ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതിയും കണ്ടെത്തിയിരുന്നു. സാക്ഷികളുടെ മൊഴികൾ വിശ്വസനീയമല്ലാത്തതുകൊണ്ട് കോടതി അവ തള്ളിക്കളഞ്ഞു. എന്നാൽ, ഹൈക്കോടതി സ്വന്തം നിഗമനത്തിലെത്തുന്നതിനായി വിശദമായ ഒരു വസ്തുതാപരമായ അന്വേഷണം നടത്തി. 1908-ലെ സിവിൽ നടപടിക്രമത്തിന്റെ 100-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അപ്പീൽ കേൾക്കുമ്പോൾ ഇത്തരം അന്വേഷണങ്ങൾ അനുവദനീയമല്ലെന്ന് ഞങ്ങൾ കരുതുന്നു.

8. ഞങ്ങളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, വിചാരണക്കോടതിയുടെയും ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതിയുടെയും വിധിയിൽ ഹൈക്കോടതി ഇടപെടാൻ പാടില്ലായിരുന്നു. വസ്തുതകൾ കണ്ടെത്തുന്ന ആദ്യ രണ്ട് കോടതികളുടെ വിധിയിൽ ഒരു അപാകതയും ഞങ്ങൾ കാണുന്നില്ല.

9. അന്തരിച്ച കിഷൻ സിംഗിന്റെ നിയമപരമായ അവകാശികളും ഈ കോടതിയിൽ അപ്പീൽ ചോദ്യം ചെയ്തു. ഇതിനായി സുഖ്‌വിന്ദർ സിംഗ് ഒരു എതിർ സത്യവാങ്മൂലം സമർപ്പിച്ചു. അതിൽ, 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികളെ കേസിനെക്കുറിച്ച് അറിയിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതിയിൽ, അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകന്റെ വാദം അനുസരിച്ച് അവർക്കെതിരെ യാതൊരു ആശ്വാസവും ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്ന കാരണത്താൽ 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികളെ കേസിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കിയിരുന്നു. ഈ നടപടികളിൽ, 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾ 1925-ലെ ഇന്ത്യൻ പിന്തുടർച്ചാവകാശ നിയമത്തിന്റെ 47, 48 എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം കേസിനാസ്പദമായ ഭൂമിക്ക് മേൽ അവകാശം ഉന്നയിച്ചു. എന്നാൽ, ആ ചോദ്യം ഈ നടപടിക്രമങ്ങളിൽ തീർപ്പാക്കാൻ സാധിക്കില്ല. ഹരിയാന സർക്കാരും 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികളും തമ്മിലുള്ള തർക്കം ഈ അപ്പീലിൽ പരിഹരിക്കാൻ കഴിയില്ല. കാരണം, ആ തർക്കം തീർപ്പാക്കാൻ പുതിയ തെളിവുകൾ ഹാജരാക്കേണ്ടി വരും. ഇത്, ഈ അപ്പീലിന് കാരണമായ കേസിൽ മുൻപ് ചർച്ച ചെയ്യാത്ത ഒരു പുതിയ തർക്കത്തിലേക്ക് നയിക്കും. ട്രയൽ വിചാരണയുടെ ഘട്ടത്തിൽ യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾക്ക് സമൻസോ നോട്ടീസോ ലഭിച്ചിരുന്നോ എന്ന് വ്യക്തമായ തെളിവുകളില്ല. അന്തരിച്ച കിഷൻ സിംഗിന്റെ നിയമപരമായ പ്രതിനിധികളാണെന്ന് അവകാശപ്പെടുന്ന വ്യക്തികൾക്ക്, 'എസ്ചീറ്റ്' (escheat) എന്ന തത്വത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കേസിനാസ്പദമായ ഭൂമിയുടെ മേലുള്ള ഹരിയാന സർക്കാരിന്റെ അവകാശത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ അവസരമുണ്ട്. ഈ വിധിന്യായത്തിൽ ആ സാധ്യത ഞങ്ങൾ തള്ളിക്കളയുന്നില്ല.

10. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, ഞങ്ങൾ അപ്പീൽ അനുവദിക്കുകയും ഹൈക്കോടതിയുടെ വിധി റദ്ദാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. വിചാരണക്കോടതിയുടെയും ആദ്യ അപ്പീൽ കോടതിയുടെയും

വിധികൾ പുനഃസ്ഥാപിക്കുന്നു. എന്നാൽ, യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള 2 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികളുടെ നിയമപരമായ അവകാശികളുടെ കേസിനാസ്പദമായ ഭൂമിക്ക് മേലുള്ള അവകാശത്തെ സംബന്ധിച്ച്, നിയമം അനുവദിക്കുന്നതനുസരിച്ച് ഉചിതമായ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാൻ അവർക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്.

11. ചെലവുകൾക്ക് ഉത്തരവുകളൊന്നും ഇല്ല.

നിധി ജെയിൻ അപ്പീൽ അനുവദിച്ചു.